

2. VAJA: PRENOS KISIKA V SISTEMU PLIN - KAPLJEVINA

Datum: 27.10.2006

1. OSNOVE

k_L je koeficient snovne prestopnosti pri prestopu neke snovi skozi film kapljevine ob fazni meji med plinom in kapljevino. Snovna prehodnost K_L je definirana kot

$$\frac{1}{K_L} = \frac{1}{k_L} + \frac{1}{He \cdot k_G}$$

K_L snovna prehodnost [m/s]
 k_L koeficient snovne prestopnosti za film kapljevine [m/s]
 k_G koeficient snovne prestopnosti za film plina [kg/m²s Pa]
 He Henryjeva konstanta [Pa m³/kg]

Pri $k_G > k_L$ (He velika) velja $K_L = k_L$ in

$$w_A = k_L a \cdot (C_A^* - C_A) \cdot V$$

w_A snovni tok komponente A [kg/s]
 $k_L a$ volumski koeficient snovnega prestopa [s⁻¹]
 a specifična površina [m²/m³]
 C_A^* topnost komponente A v kapljevini [kg/m³]
 C_A koncentracija komp. A v kapljevini [kg/m³]

$k_L a$ se lahko napove po korelaciji:

$$k_L a = b \cdot v_g^n$$

v_g volumenski pretok zraka na enoto preseka reaktorja [m/s]
 b eksperimentalno določen koeficient za različne sisteme in je 0,47 za sistem voda-zrak v homogenem tokovnem režimu za distributor – obroč z luknjicami
 n eksperimentalno določen eksponent za različne sisteme in je 0,8 za zgoraj opisani sistem

Koncentracijo kisika v kapljevini merimo s kisikovo elektrodo z dinamično (razplinjevalno) metodo (koncentracija kisika v kapljevini se spreminja s časom) brez prisotnosti mikroorganizma. Odziv elektrode ima določeno zakasnitev, ki jo lahko eksperimentalno določimo v obliki k_p – **konstanta elektrode** [s⁻¹] (za predpostavljen odziv 1. reda), ki je obratna vrednost časa, ki je potreben za 63 % maksimalnega odziva.

Za dejansko spreminjanje konc. kisika v kapljevini zapišemo $\frac{dC}{dt} = k_L a \cdot (C^* - C)$,
za spremembo konc. kisika, ki jo beležimo preko elektrode pa $\frac{dC_p}{dt} = k_p \cdot (C - C_p)$,
pri čemer je C_p odziv elektrode.

V primeru, da je $k_L a > k_p$ ima zakasnitev elektrode velik vpliv na potek merjene koncentracije kisika, če pa je $k_L a < k_p$ je razlika med dejansko in merjeno koncentracijo kisika majhna.

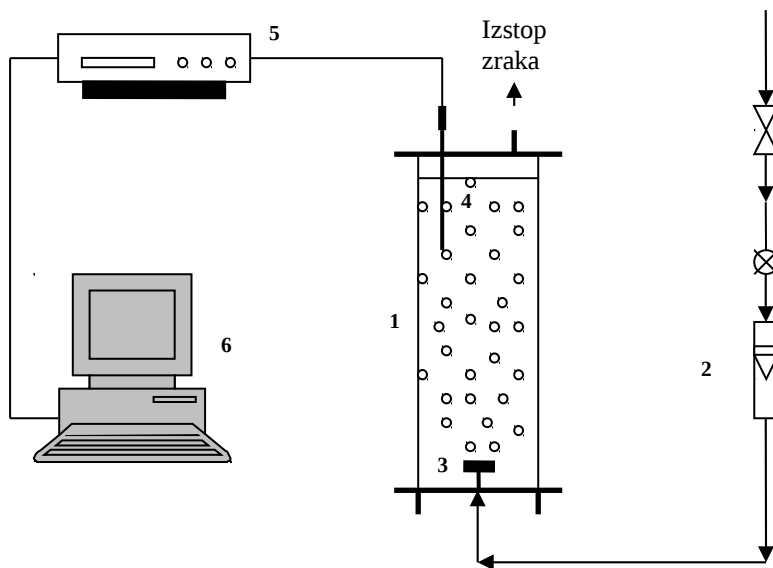
2. NALOGA

V laboratorijskem stolpnem bioreaktorju določiti volumenski koeficient snovnega prestopa kisika $k_L a$ pri različnih linearnih hitrostih zraka v_g z dinamično metodo absorpcije kisika iz zraka.

3. APARATURA

Legenda:

- 1 – stolpni bioreaktor
- 2 – merilec pretoka plinov
- 3 – distributor plinov
- 4 – kisikova elektroda
- 5 – merilec kisika
- 6 – računalnik

4. MERITVE IN IZRAČUNI

$$k_p: \boxed{0,386572} \quad \sum \Delta y: \boxed{2006,058}$$

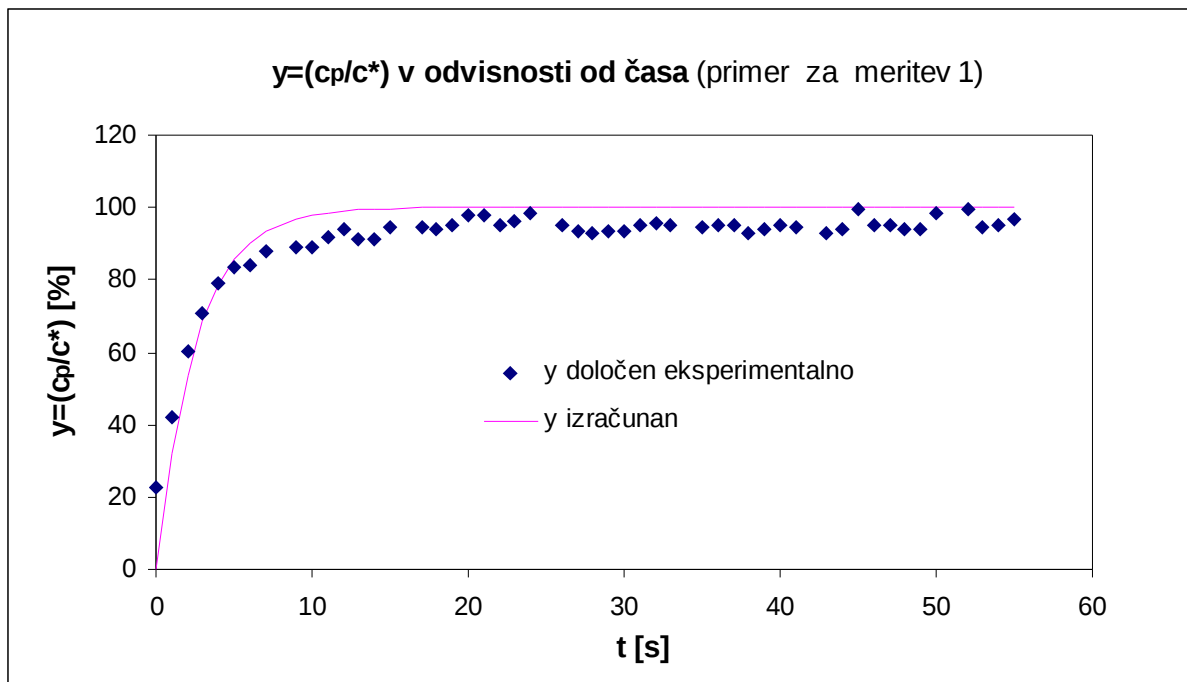
Najprej smo morali upoštevati zakasnitev elektrode:

t [s]	$y_{izmerjen}$ [%]	$y_{izračunan}$ [%]	Δy []
0	22,6	0	510,76
1	42	32,06182	98,76737
2	60,2	53,84404	40,39822
3	70,9	68,64248	5,096386
4	79,2	78,69627	0,25374
5	83,6	85,52664	3,71193
6	84,1	90,16706	36,80923
7	87,7	93,31968	31,58081
9	88,9	96,91663	64,26643
10	89,1	97,90522	77,53186
11	91,6	98,57684	48,67634
12	93,9	99,03313	26,34906
13	91,4	99,34313	63,09329
14	91,3	99,55373	68,12411
15	94,4	99,69681	28,05624
17	94,4	99,86006	29,81228
18	94,1	99,90493	33,6972
19	95,1	99,93541	23,38119

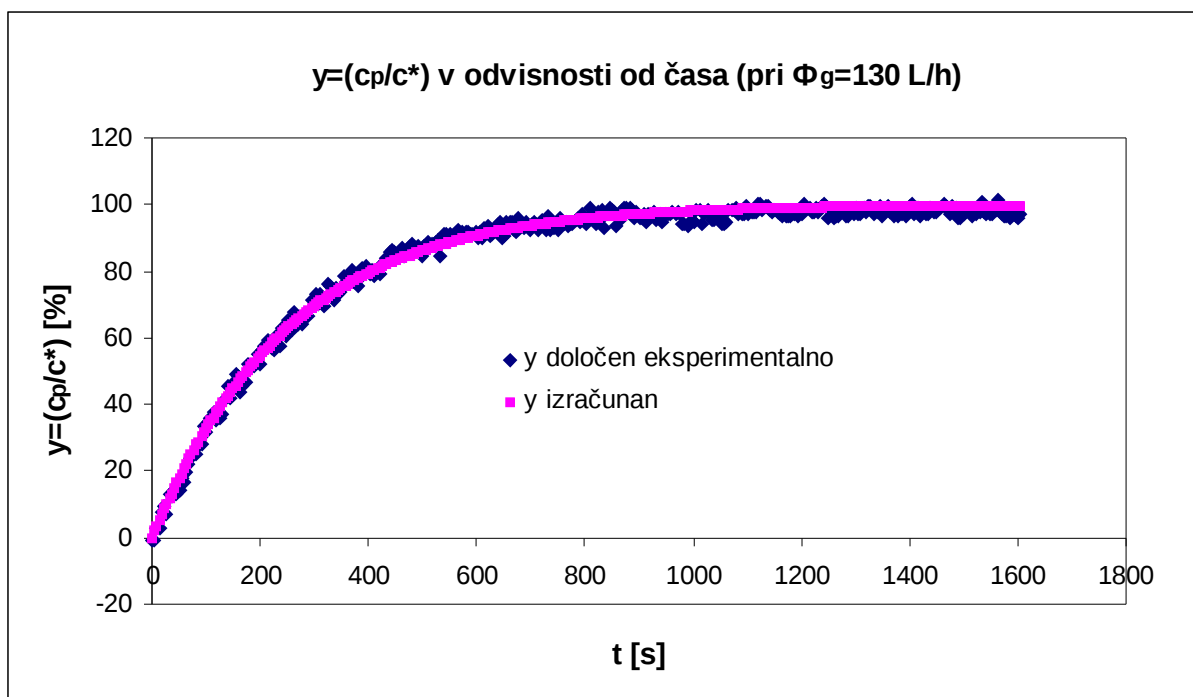
V odvisnosti od časa smo merili $y = \frac{C_P}{C^*}$, ta vrednost je količnik odziva elektrode C_P in končne koncentracije (topnosti) kisika v vodi C^* . Izbrali smo si določeno vrednost za konstanto elektrode k_p in jo varirali tako, da je bila razlika med y_{izm} in y_{izr} $\sum \Delta y$ minimalna. Meritev smo ponovili petkrat in nato vzeli končni k_p kot povprečje teh meritev.

...

meritev:	k_p [s ⁻¹]
1	0,386572
2	0,209547
3	0,250639
4	0,216570
5	0,259288
povprečni:	0,264523

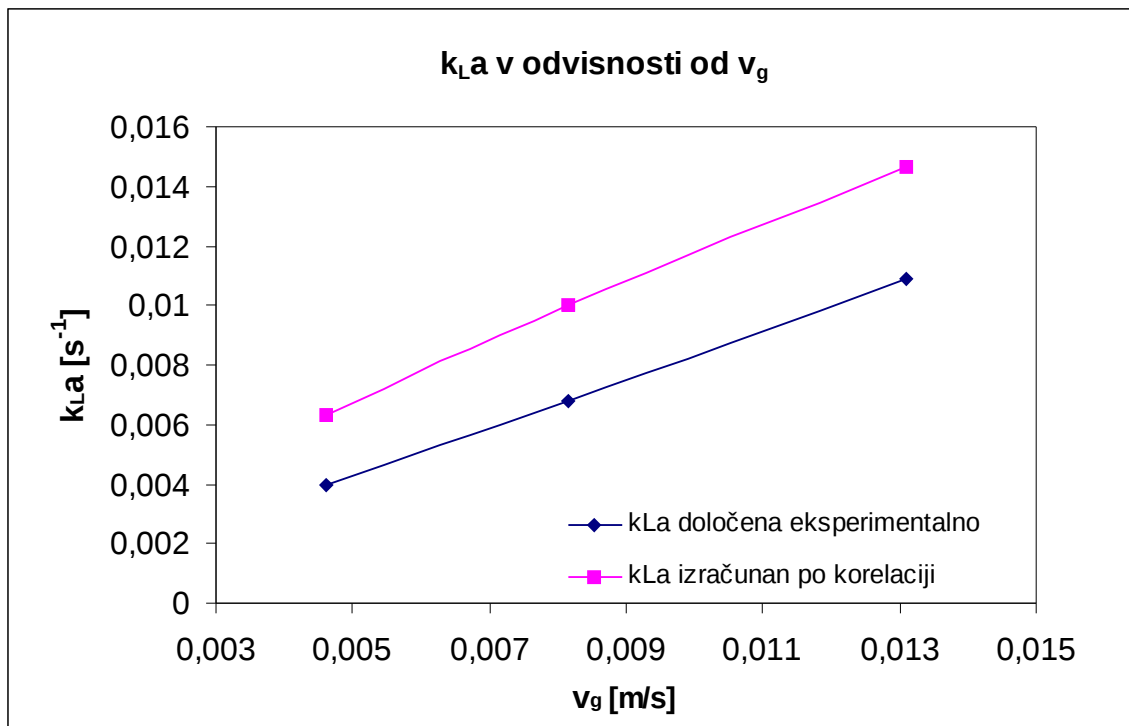
Nato smo poskus ponovili pri različnih Φ_g (130, 230 in 370 L/h) za določevanje k_{La} :

Spet smo izračunali k_{La} kot povprečje treh meritev:

Φ_g	v_g	k_{La} (določen eksperimentalno)	k_{La} (izračunan po korelaciji)
[L/h]	[m/s]	[s ⁻¹]	[s ⁻¹]
130	0,004600142	0,003971	0,006343
230	0,008138712	0,006785	0,010012
370	0,013092711	0,010877	0,014646

5. REZULTATI

Kot vidimo iz zgornjega grafa k_{La} linearno narašča z v_g . Vidimo tudi, da je k_{La} izračunana eksperimentalno nekoliko manjša od tiste izračunane po korelaciji $k_{La} = b \cdot v_g^n$. Trend je enak, odstopanje pa majhno in pričakovano, glede na to, da je korelacija le ocena, ki parametrov ne obravnava dovolj specifično.